

VATTENSTÄNK

Nr 2 (122) • 16 juni 2008 • årgång 25

Information från Jordbruksverkets Vattenenhet

Dikesrensning till nytta eller ...?

Vattenhandläggare vid länsstyrelserna träffade vattenhandläggare vid Jordbruksverket, Skogsstyrelsen och Naturvårdsverket på en träff nyligen, som Länsstyrelsen i Jönköping anordnat. Temat var framför allt markavvattning och rensning – känsliga ämnesområden med gamla och nya regelverk som ska tolkas och kombineras med dagens miljöhänsyn och riksdagens miljömål.

De tre centrala myndigheterna Jordbruksverket, Skogsstyrelsen och Naturvårdsverket har samlade sektorsansvar för verksamheter inom sina huvudområden, Det innebär bl.a. att verken följer, analyserar och håller regeringen informerad om utvecklingen inom områdena och verkställer de politiska besluten inom respektive verksamhetsområde.

Myndigheternas handläggning av ärenden inom sina verksamhetsområden regleras också av i viss mån ämnesspecifika lagstiftningar. Dessa regelverk kan bygga på mycket gamla tankegångar. För dikning i skog och mark visade både lantbruksingenjör Rolf Larsson på Jordbruksverket och chefsjuristen Bertil Österberg på Skogsstyrelsen att dikningsreglerna för de nutida dikningsföretagen härstammar från en kedja av lagar med ursprung i de gamla medeltida landskapslagarna. Detta kan även ses som uttryck för hur viktigt samhället i alla tider har sett på dessa verksamheter.

Hänsyn till både gamla och nya lagar

Under träffen med vattenhandläggare från de tre centrala myndigheterna diskuterades samhällets syn på dikningsverksamheter som rensning av öppna diken i skog och mark. I takt med en ändrad och vidgad totalsyn på sådana åtgärder i land-

skapet blir ärendehandläggningen alltmer komplex. Vid t.ex. samråd inför rensningar av öppna diken i dikningsföretag är länsstyrelsens handläggare naturligtvis skyldiga att beakta gällande lagstiftning, dvs. både reglerna i diknings- eller vattenlagen för dikningsföretaget, vilka i sig kan vara sekelgama, och t.ex. hänsynsreglerna i miljöbalken, som nu är nio år gammal.

– Sådana här handläggartreffar är därför viktiga, där representanter för olika myndigheter kan diskutera tillsammans, fastslog Ola Broberg, avdelningsdirektör på naturvårdsenheten vid Länsstyrelsen i Jönköpings län.

Riksdagen har dessutom antagit 15 miljökvalitetsmål 1999. Arbetet med att uppnå en del av dessa – t.ex. Levande sjöar och vattendrag, Myllrande våtmarker, Levande skogar och Ett rikt odlingslandskap – synes ibland kollidera med arbetet att följa befintlig men äldre lagstiftning på dikningens område vid t.ex. rensning av öppna diken i odlings- och skogslandskapen.

Innebörden av dikningsföretag

Lantbruksingenjör Rolf Larsson på Jordbruksverkets Skarakontor berättade om vad som gäller för de lagligt tillkommna dikningsföretagen ute i odlingslandskapet. Delaktigheten följer automatiskt med fastighetsägandet, och företagen gäller för ”all framtid”.

– De är tusentals sammanslutningar av markägare bara i Västsverige med stadgade rättigheter och skyldigheter. Dessa har reglerats enligt de olika former av tillståndsprövningar som var aktuella vid företagens bildande, främst dikningslagen från 1879 och vattenlagen från 1918. Delägarna har uttryckligen ålagts en strikt skyldighet för framtiden att underhålla sina öppna eller rörlagda diken, sade Rolf Larsson.

Fortsättning på sidan 2.

Fortsättning från sidan 1.

”Dikesrensning till ...”

Avsikten en gång med dessa företag var att ordna tillfredsställande avlopp för att dränera åker- eller skogsmark. Dimensionerna på de öppna dikena och täckta avloppen beräknades och fastställdes för detta ändamål.

– När andra samhällsintressen långt senare behöver dräneringsmöjligheter för nya verksamheter – t.ex. att dränera för en industrianläggning – kan konflikter uppstå om hur deras dräneringsvatten ska anslutas till befintliga lagliga dikena. Mitt råd är att se till att dikningsföretagen alltid har en fungerande styrelse och att föra diskussioner med denna, innan andra intressen låter utföra några grävningar.

Det är alltid billigast att först söka enas. Men skulle detta inte gå, så finns det numera en möjlighet att söka ompröva ett befintligt och lagligt tillkommet dikningsföretag. Kruxet, som Rolf Larsson då nämnde, var att den sökande måste stå för alla – även motpartens – skäliga kostnader vid omprövningen, och det kunde bli ”mycket, mycket dyrt”.

Inga nya dikningsföretag i skogen

Chefsjuristen Bertil Österberg på Skogsstyrelsen förklarade att det egentligen aldrig bildas nya dikningsföretag i skogen.

– Efter avverkningar förekommer det att markägaren måste gräva skyddsdiken för att ta hand om överflödigt grundvatten, sedan träden huggits ner. Den dikningen är inte tillståndspliktig, såvida inte något går snett – då har ju uppenbarligen något intresse påverkats och grävningen blir genast tillståndspliktig, förklarade Bertil Österberg.

Gamla diken i skogen behöver också rensas någon gång då och då, vilket heller inte är tillståndspliktigt. Biotophänsynen vid dikesrensningar i skogsmark fungerar hyggligt genom de samråd som Skogsstyrelsens konsulenter i de flesta fall har med skogsägarna före arbetena.

– Det är t.ex. nästan aldrig några svårigheter att få skogsägare att anlägga slamfickor i dikena eller att inte rensa hela dikessträckan nerströms för att få ett naturligt slamfilter i det orörda diket där, menade skogskonsulenten Lennart Rudqvist.

Miljödomstolarnas syn på rensning och underhåll

Lantbruksingenjör Lennart de Maré på Jordbruksverkets Alnarpskontor diskuterade några nya domar från miljödomstolarna och miljööverdomstolen. Ett fall gäller Viskan, som rinner genom ett låglänt odlingslandskap i Västergötland och Halland och som är reglerad för många intressenter. Ån översvämmar nästan årligen stora marker och är i behov av underhåll. Dikningsföretaget anmälde en förestående rensning till länsstyrelserna, vilka dock förbjöd åtgärden med hänvisning till att nytt naturtillstånd hade uppkommit. Rensningen kräver då ny tillståndsprövning enligt markavvattningsbestämmelserna i miljöbalken. Efter överklagande i två led förklarade miljööverdomstolen att rättskraften i dikningsföretagets gamla tillstånd fortfarande gäller med både rätt och skyldighet att underhålla företagets anläggningar. Frågan om nytt naturtillstånd kan aktualiseras först om företaget sedan länge är övergivet och tillståndet kan anses vara förfallet. Målet återförvisades till miljödomstolen för

Fortsättning på sidan 6.

SJV-Vattenstänk är Jordbruksverkets information till länsstyrelser, kommuner och andra vattenintressenter. Upplaga 1 102 ex.

Jordbruksverket
Vattenenheten
551 82 Jönköping

Ansvarig utgivare:
Urban Wigert

Redaktion: Mats Käll,
Göran Molin, Lena Öhman

Telefon 036–15 50 00
Telefax 036–71 05 17
www.sjv.se

Jordbrukets invallningar mot Vänern – hot och möjligheter

Regeringens klimat- och sårbarhetsutredare har gjort en specialstudie över väntade förändringar i Vänerns hydrologi. Klimatmodellerna visar minst sagt skrämmande scenarier, åtminstone på några årtiondens sikt. Infrastruktur, sjönära tätortsbebyggelse och inte minst låglänta stränder hotas av mycket högre vattenstånd än vad Vänerområdet upplevt hittills.

De hydrologiska villkoren är tämligen enkla att beskriva:

- Ökad årsnederbörd ger ökad avrinning till Vänern, i synnerhet när ökningen väntas under vinterhalvåret då avdunstningen är som lägst.
- Det mildare klimatet reducerar utjämnings-effekten i allt opålitligare snömagasin.
- Ökad tillrinning kan inte enkelt hanteras med ökad tappning eftersom det hotar stabiliteten i Göta Älvs dokumenterat skredbenägna dalgång. Observera att vi nu diskuterar den svenska flod som har den högsta avrinningen, MQ ca 550 m³/s.
- I dag diskuteras nya regleringsvillkor för Vänern, bl.a. ökad förhandstappning, men även radikala förslag på vattenavledning genom en bergtunnel till Västerhavet har förts fram. Dominerande parter i diskussionerna är kommuner och länsstyrelser, Vattenfall, Sjöfartsverket och SMHI. Nu diskuteras hydroteknik med vatten- och miljörättsliga aspekter av extrem volym och dignitet.

En föraning av väntade effekter inträffade vintern 2000–2001, då de värsta översvämningarna inträffade sedan Vänerns vattendom fastställdes 1937. De höga nivåer, som observerades 2000–2001 är dock nästan 2 meter lägre än det värsta scenario som beräknats för framtiden. Det är alltså högst befogat att berörda myndigheter och verksamhetsutövare börjar titta noga på hur sårbarheten i olika samhällssektorer kan hanteras. Jordbrukets

invallningar är bara ett av alla berörda intressen – och förstås inte det allvarligaste. Likväl är behovet av uppdaterad kunskap stort, både för det enskilda företaget och för samhället.

Länsstyrelsen i Västra Götaland uppdrog åt mig att beskriva jordbrukets invallningar i ett begränsat område vid Vänern, nämligen Lidköpings, Götene och Mariestads kommuner samt invallningarna längs den nedre, flacka delen av ån Tidån, som mynnar i Mariestad. De aktuella företagen skulle beskrivas utifrån olika tänkbara framtidsscenarioer, bl.a. förutsättningarna för återgång till strandnära våtmark med positiva effekter på växtnärsretention och biologisk mångfald. Utredningsmetodiken har inspirerats av en liknande studie 2006 från sjön Roxen i Östergötlands län. Då utredde dåvarande lantbruksingenjören Stig Svenmar ett antal invallningar inom ramen för EU-projektet BIRD, där intresset för anläggning och återskapande av våtmarker stod i fokus.

Totalt påträffade jag 59 invallningsföretag inom det nu aktuella området vid Vänern. Här ryms en hel del spännande agrarhistoria. Det äldsta, ännu fungerande företaget anlades 1903 och det yngsta legaliserades 1997. Den sammanlagda längden av vallar uppgår till 6,2 mil och den skyddade båtnadsarealen utgör 3 800 ha. Invallningarna har ett sammanlagt avrinningsområde på 10 870 ha. Stenfria lerjordar med hög bonitet, god arrondering och bärkraftiga jordbruksföretag dominerar. Bara en bråkdel av båtnadsarealen består av torvjordar.

Några invallningar hade klarat högvattenstånden 2000–2001 men många företag gjorde då eller senare förbättringsåtgärder genom påbyggnad av vallkrön och förstärkningar vid pumpstationerna. Förstärkningarna hade som regel inte föregåtts av tillståndsprövning och i något fall dömdes en markägare för brott mot villkor i miljöbalken.

Markägarnas attityder till framtiden har påverkats avsevärt av den senaste tidens optimism i pro-

Fortsättning på sidan 4.

Hur blir klimatet i framtiden?

Vi står sannolikt inför en dramatisk ändring av klimatet. Det kommer att påverka vårt samhälle på flera sätt. SMHI har tagit fram klimatindikatorer, som visar ändringarna hittills, och klimatindex, som bl.a. visar effekterna av dessa ändringar. Klimatet och dess möjliga utveckling beskrivs också i ett antal klimatscenarier, som inte är detsamma som prognoser.

- **Indikatorerna** bygger på observationer av temperatur, nederbörd, vind och havsvattensstånd under mycket lång tid. Värdena sammanställs för perioder om 30 år. Under 1991–2005 ökade nederbörden tydligt i större delen av Sverige med på sina ställen över 10 % jämfört med perioden 1961–1990.

- **Klimatindex**, som togs fram bl.a. för regeringens Klimat- och sårbarhetsutredning, speglar både t.ex. enkla relationer som medeltemperaturer och komplexa som tröskelvärlden eller exponeringstid för olika förhållanden t.ex. perioder med torka.
- **Klimatscenierna** visar sammanvägda effekter av de förväntade ändringarna i klimatet för olika områden. Fram till 2100 bedöms t.ex. väder rapportens område ”södra Götaland” få hela 4–5° högre medeltemperatur jämfört med perioden 1961–1990.

Källa: SMHI:s Medvind och webbplats

Fortsättning från sidan 3.

”Jordbruksverkets invallningar ...”

duktionsjordbruket. EU:s mångåriga strävan att minska överproduktionen har ersatts av FAO:s uppmaning att öka livsmedelsproduktionen. De höga spannmålspriserna har dragit med sig kraftigt höjda priser på jordbruksmark och arrenden. Invallad mark utgör inget undantag. Där det tidigare fanns en viss beredskap att diskutera återgång till våtmark (med EU-ersättning) är siktet i dag nästan uteslutande inställt på fortsatt odling, även där det skulle krävas betydande insatser för förstärkning av vallar och pumpstationer.

I några invallningsföretag har området närmast utanför invallningarna grundats upp och bevuxits med vass och vide. Där finns ofta en grävd kanal som leder det pumpade vattnet direkt ut i Vätern. I sådana fall borde man kunna finna lösningar där området utanför vallen iordninggjordes som växtnäringsfälla genom översilning. Det är ju rimligt att stora jordbruksbygder med intensivodlade marker nära Vätern också tar ett ansvar för minskningen av växtnäringsläckaget till våra känsliga färskvattenssystem och kuster.

I vissa andra invallningsföretag krävs i framtiden betydande omläggning av vallar och pumpstationer. Att finna påbyggnadsmassor intill befintliga valllägen kan visa sig omöjligt. Där borde man i stället diskutera helt nya valllägen, längre in mot land, som dels ger en säkrare framtid för båtnadsmarken, dels samtidigt skapar låglänta strandbetesmarker till gagn för landskapsbild och biologisk mångfald.

Uppenbart är att framtiden kommer att ställa mycket höga krav på bra beslutsunderlag, både tekniskt, biologiskt, ekonomiskt och juridiskt i Vänerområdets samtliga invallningsföretag. Att vårda kompetens och resurser för sådana frågor bör vara en god investering hos berörda myndigheter och konsulter.

*Jan Lundegrén
agronom*

Beredskapsplan för jordbruks- bevattning vid vattenbrist

När torka och låga flöden i vattendragen inträffar, så kan begränsningar av vattenuttagen behöva införas. Länsstyrelsen och LRF i Halland har därför enats om en beredskapsplan för stegvisa begränsningar av uttagen när behov föreligger.

Varför en beredskapsplan?

Det finns ett stort antal bevattningsanläggningar i landet. Även om många vattenmagasin har anlagts, utnyttjar flertalet bevattnare vatten från sjöar och vattendrag. I vissa situationer kan uttag av vatten medföra skadlig inverkan på t.ex. reproduktionen av lax och öring, energiproduktionen i kraftverk nerströms och utspädningen av avloppsvattenutsläpp.

Grundregeln är att vattenuttag för jordbruksbevattning kräver tillstånd enligt 11 kap. miljöbalken. Vattenuttag i mindre omfattning kan dock prövas av länsstyrelsen genom en anmälan. Undantag från tillståndsplikten gäller om det är uppenbart att varken allmänna eller enskilda intressen skadas genom vattenuttaget. Bevattnaren har bevisbördan för att dessa villkor är uppfyllda. Beviskravet är mycket starkt enligt förarbetena till miljöbalken.

Det kan vara svårt för det enskilda företaget att avgöra när tillståndsplikten för vattenuttag inträder. Länsstyrelsen är tillsynsmyndighet inom detta område och ska också vägleda lantbrukarna så att det inte sker några olagliga vattenuttag.

Stegvisa begränsningar av vattenuttagen

När torka och låga flöden i vattendragen inträffar kan begränsningar av vattenuttagen behöva införas. Länsstyrelsen och LRF i Halland har därför enats om en beredskapsplan för stegvisa begränsningar av uttagen när behov föreligger.

De stegvisa begränsningar för uttag av vatten ur vattendrag har tillämpats sedan början av 1990-talet och innebär följande:

Bevattning bör

1. ej ske dagtid klockan 10–20. Gäller ej rampspridare och droppbevattning.
2. endast ske varannan natt: jämnt datum på södra sida om vattendraget, och udda datum på norra sidan.
3. ej alls förekomma när vattenföringen understiger ca 25 liter per sekund och meter åbredd.

Skälet till att flödet anges per meter åbredd är att risken för skador på fisket normalt är betydligt större i breda och grunda vattendrag än i smala och djupa. De grunda stenbottnar som riskerar att nästintill torrläggas vid låga flöden är samtidigt viktiga reproduktionsområden för lax och havsöring. Länsstyrelsen i Halland har därför räknat om värdena i de villkor om minimiflöden som fastställts i ett antal vattendomar. Domstolens minimiflöden har varierat mellan 25 och 30 liter per sekund och meter åbredd.

Information och kontroll

Som grund för bedömningarna finns ett antal flödesstationer med kontinuerlig flödesregistrering eller fasta pegelskalor som läses av regelbundet under sommaren. I några vattendrag svarar lantbrukarna själva för flödeskontrollen och samordnar vattenuttagen så att minimiflödena inte underskrids genom uttagen.

Information om steg 1 och 2 sker genom pressmeddelande eller motsvarande. Beslut om steg 3 kungörs i ortstidning och sänds till kommunerna, Hus-hållningssällskapet, LRF och TRF.

I enskilda fall kan Länsstyrelsen meddela begränsningar eller förbud mot fortsatt vattenuttag.

*Arne Joelsson
miljövårdsenheten
Länsstyrelsen Hallands län*

Litteratur:

Fågelvåtmarker och våtmarksfåglar

I en fågelvåtmark finns det alltid något intressant att uppleva, skriver författaren fil.dr. John Strand på Hushållningssällskapet i Halland. Boken vill både inspirera till att anlägga och sköta våtmarker som ska gynna det gamla kulturlandskapets fågelliv och ge praktiska tips och råd om hur vi kan göra det i dagens jordbrukslandskap. Innehållet är uppdelat i två huvudavsnitt, där det första på 15 sidor behandlar våtmarksfåglarna, vegetationen i en våtmark och

hur våtmarker åldras. Det andra avsnittet på 30 sidor handlar om hur en bra fågelvåtmark ska placeras, utformas och skötas. Boken är mycket praktiskt inriktad med instruktiva färgbilder och figurer.

Boken "Fågelvåtmarker och våtmarksfåglar – anlagda våtmarker i jordbrukslandskapet" är gratis och kan beställas från Hushållningssällskapet i Halland på telefon 035-465 00.

Fortsättning från sidan 2.

"Dikesrensning till ..."

prövning av övergivandefrågan. Ingen hävdade dock att företaget är övergivet, vilket föranledde domstolen att återförvisa ärendet till länsstyrelsen för förnyad prövning av underhållet. I det sammanhanget poängterade domstolen särskilt att miljöbalkens bestämmelse om anmälan när fisket kan skadas gäller även för tillståndsgivna företag.

I nedre Helge å, som rinner genom det flacka landskapet förbi Kristianstad, hade länsstyrelsen också förbjudit en anmäld rensning med hänvisning till känsliga naturvärden. Förbudet överklagades till miljödomstolen och vidare till miljööverdomstolen, som dock inte beviljade prövningstillstånd. Miljödomstolens utslag kan tolkas som att bestämmelsen om anmälan av rensning gäller även för tillståndsgivna företag. Å andra sidan trycker domstolen på underhållsansvaret och att nytt naturtillstånd kan komma ifråga endast om företaget är övergivet. Det slås också fast att den ursprungliga tillståndsprövningen omfattade alla då tänkbara miljöaspekter och att den enda möjligheten att föra in nya villkor för underhållet är genom omprövning. De särskilda tillståndskraven för åtgärder inom Natura 2000-områden gäller bara för nya verksamheter, inte för befintliga tillstånd eller underhållet av tillhörande anläggningar.

– Underhåll av diken är ju lite speciellt, konstaterade Lennart de Maré. Om underhållet är eftersatt, blir det ett ingripande på ett helt annat sätt än renovering och förstärkning av andra vattenanläggningar. Det kan bli som att gräva ett nytt dike.

Under diskussionerna vid handläggarrträffen ansåg flera länsstyrelserepresentanter att det faktiskt är stora målkonflikter mellan gamla och nya vattentillstånd å ena sidan och riksdagens miljö kvalitetsmål å andra sidan. Delägarna i lagliga dikningsföretag kan också känna en osäkerhet i hur staten egentligen vill styra i odlingslandskapet: synen på olika vattenverksamheter kan ha radikalt förändrats från ett företags tillkomst till i dag och kommer troligen att ändra inriktning än mer i framtiden.

Strategi och handböcker på gång

Naturvårdsverket håller nu på att tillsammans med länsstyrelserna ta fram en strategi för restaurering av vattendrag liksom en handbok i markavvattning och en handbok i vattenverksamhet.

Göran Molin

Inaktiva och förlegade vattendomar – propp i samhällsutvecklingen?

Föreningen Vattens Hydrologisektion inbjuder till seminarium om Inaktiva och förlegade vattendomar – propp i samhällsutvecklingen? Seminariet äger rum onsdagen den 5 november i Swecos lokaler på Gjörwellsgatan 22 i Stockholm. Dagen inleds med samling klockan 9.30 och avslutas med mingel och enkel förtäring från klockan 16.

En grundbult i tidigare vattenlagstiftning och nu i miljöbalken är frågan om tillstånd till olika verksamheter. Tillståndet ger en rättskraft, som inte kan brytas utan vidare. Med det följer att många gamla tillstånd har blivit inaktiva i bemärkelsen att de inte utnyttjas eller följs på det sätt som ursprungligen var tänkt. Många tillstånd anses förlegade, tillkomna under helt andra premisser än vad som är gängse i dagens samhällsutveckling. Givetvis är den frågan kontroversiell. Den som har ett aktivt tillstånd, anser knappast att det är förlegat, även om det tillkom för mycket länge sedan.

Frågan om gamla tillstånd som propp i samhällsutvecklingen diskuteras nu alltmer. Några exempel är gamla kraftverksregleringar som hinder för modern fiskevård, gamla dikningsföretag som hinder för återskapande av våtmarker, infrastrukturens utbyggnad och vattenavledning från exploateringsytor till begränsade recipienter samt

den ständigt aktuella frågan om regleringsmagasin för kraft eller översvämningsskydd. Diskussionen intensifieras inför kommande anpassningar till framtida klimat.

Seminariet inleds med tre exempel på proppar från olika sektorer i olika delar av landet. Därefter kommer ett pass om vad som gäller för tillstånden och vilka möjligheter det finns i dag att komma runt rubrikens problematik. Vi tittar också särskilt på problematiken kring omprövningar till förmån för vattenmyndigheternas åtgärdsprogram och behov av lagändringar med tonvikt på fiskvandringsvägar. Innan den avslutande diskussionen tittar vi in i framtiden och får del av dels energisektorns syn på samspelet med vattenmyndigheterna, dels Kammarkollegiets tankar om framtida regelverk.

Boka gärna in den 5 november för den här dagen i Stockholm. Programmets närmare utformning, anmälningsförfarande och kostnader kan du så småningom finna på Föreningen Vattens webbplats <www.foreningenvatten.se>.

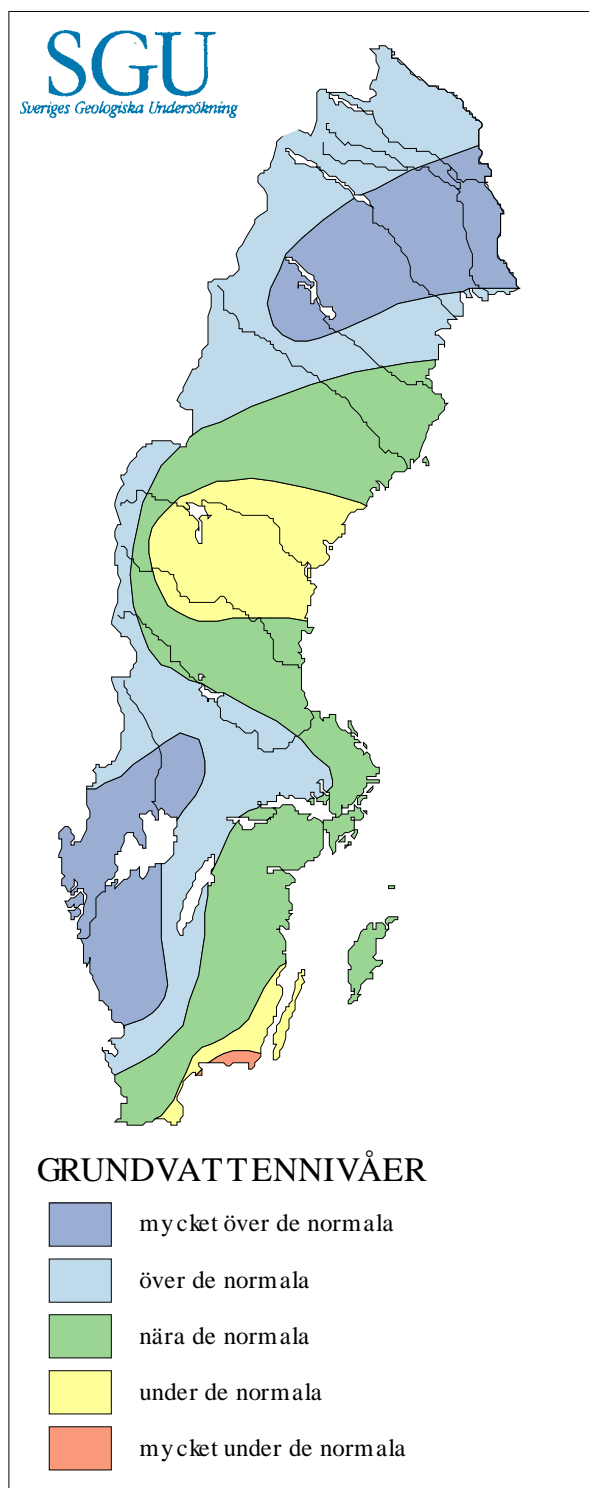
*Lennart de Maré, lantbruksingenjör
Jordbruksverkets vattenenhet, Alnarp*

Grundvattensituationen mars 2008

I större delen av landet har grundvattennivåerna sjunkit med ca 10 cm sedan februari vilket är normalt för årstiden. På västkusten har dock stora nederbörds­ mängder medfört att nivåerna stigit med 20 – 50 cm.

Nivåer under eller mycket under de normala för årstiden finns i sydöstra Götaland och i södra Norrland. I västra Götaland och sydvästra Svealand samt i större delen av Norrbottens län är nivåerna mycket över de normala.

Grundvattensituationen är för närvarande god i större delen av landet. I Blekinge bör dock de brunn­ innehavare som tidigare har haft problem med vattentillgången vara observanta och följa utveck­ lingen av grundvattensituationen.

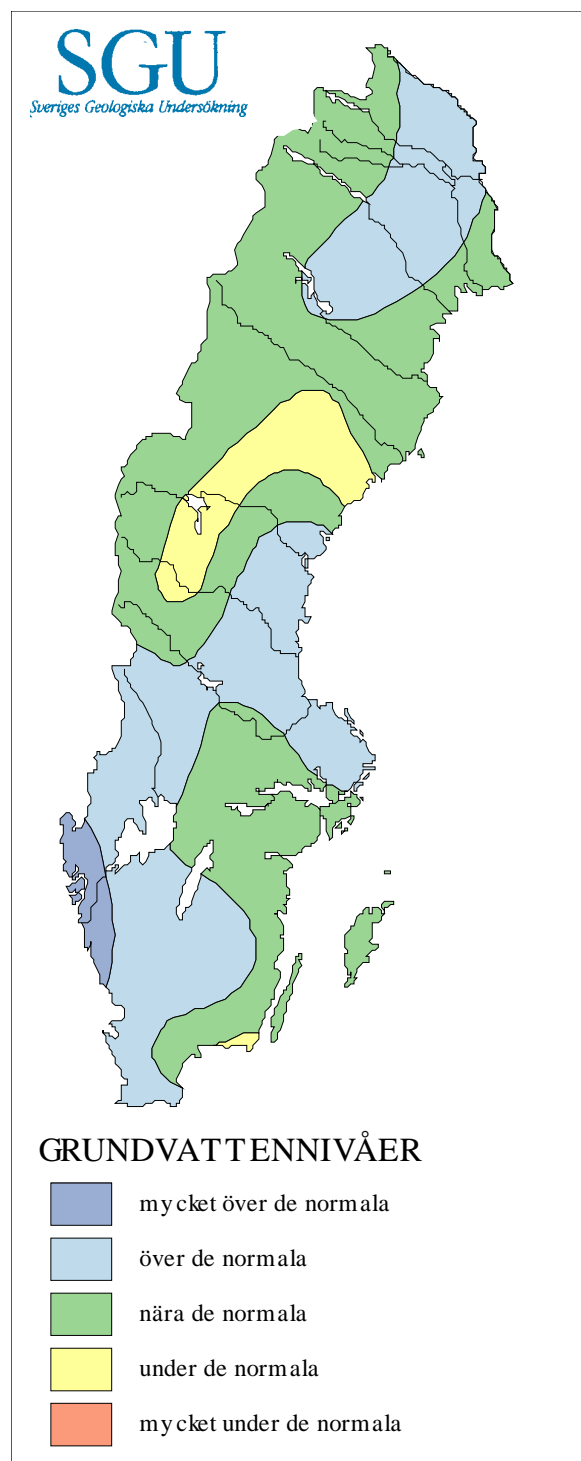

Grundvattensituationen april 2008

Från Umeälven och norrut har grundvattennivåerna sjunkit med 10 – 20 cm. Söder därom, i området till Dalälven och i södra Skåne samt i ett område från Östergötland till södra Bohuslän, har de däremot stigit med 20 – 50 cm. Resten av landet visar sjunkande nivåer med 5 – 40 cm.

Nivåer över eller nära de normala dominerar för närvarande. På norra västkusten är nivåerna dock mycket över de normala och i ett område som berör södra och mellersta Norrland samt i sydöstra Blekinge är nivåerna under de normala.

Grundvattensituationen är för närvarande god i större delen av landet. Några särskilda problem med grundvattentillgången kan inte förutses.

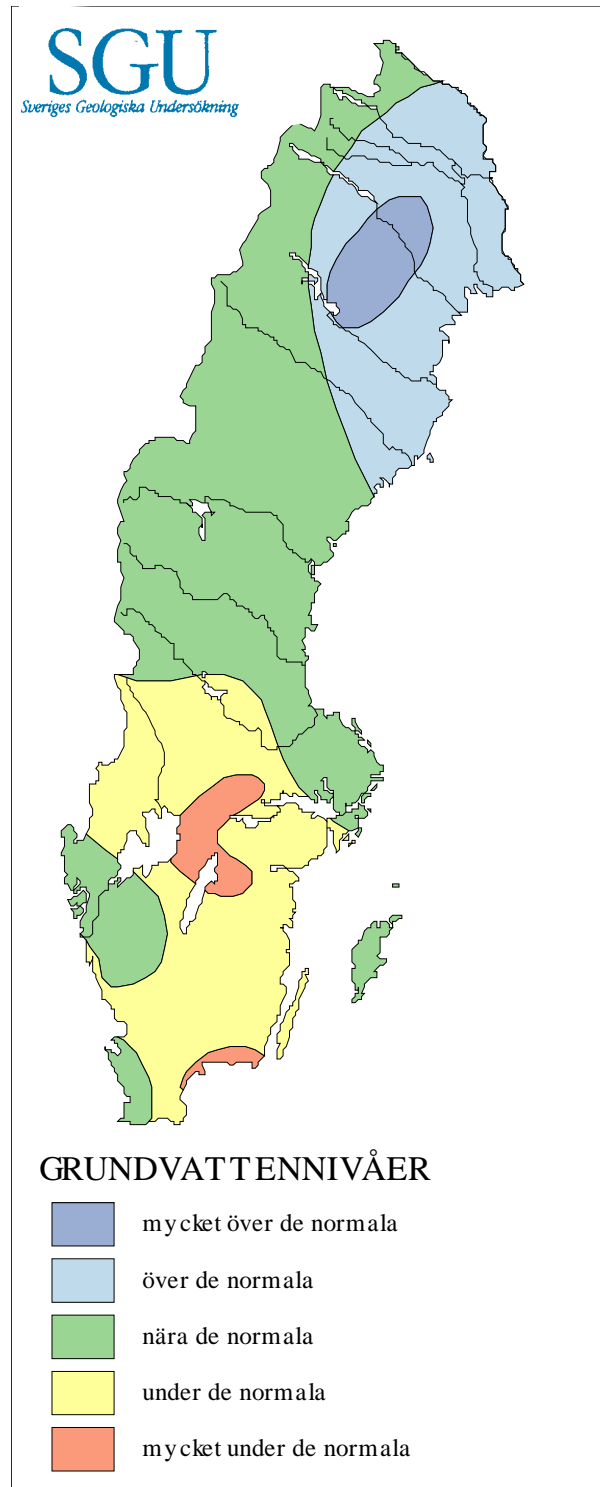

Grundvattensituationen maj 2008

Grundvattennivåerna har sedan förra månaden stigit mer än normalt i större delen av norra Sverige. I landets södra delar har däremot nivåerna sjunkit mer än normalt. I Götaland och Svealand har nivåerna i allmänhet sjunkit 10-50 cm.

I Norrland är grundvattennivåerna normala för årstiden förutom i de nordöstra delarna där de är över eller mycket över de normala. I stora delar av Götaland och Svealand är nivåerna under de normala. Nivåer mycket under de normala återfinns i södra delen av Blekinge samt i trakterna kring norra Vättern. I större delen av Västra Götaland, i västra delen av Skåne samt på Gotland är grundvattennivåerna normala.

Grundvattensituationen är god eller tillfredsställande i större delen av Sverige. I områdena där nivåerna ligger mycket under de normala kan dock problem uppstå med vattentillgången under sommaren beroende på nederbörden.

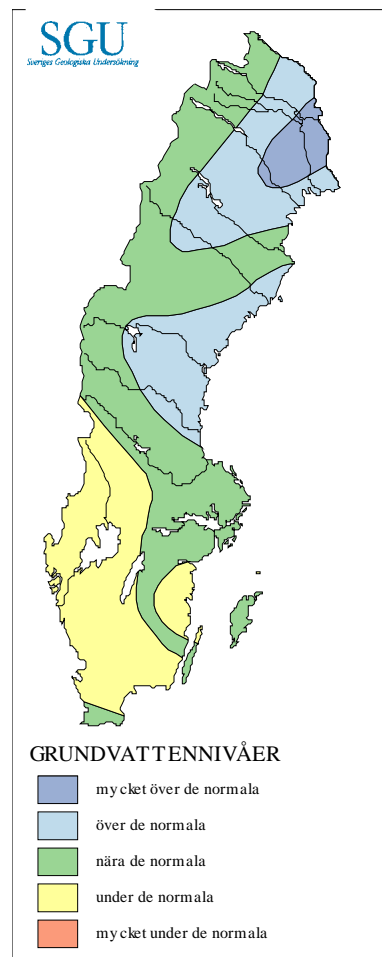
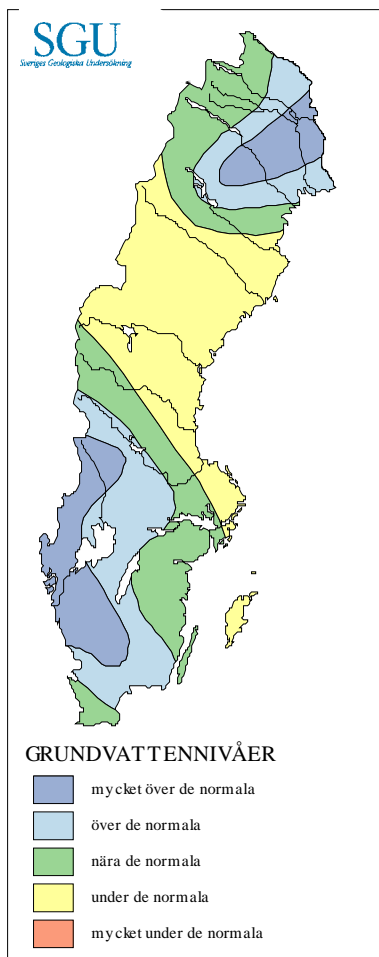
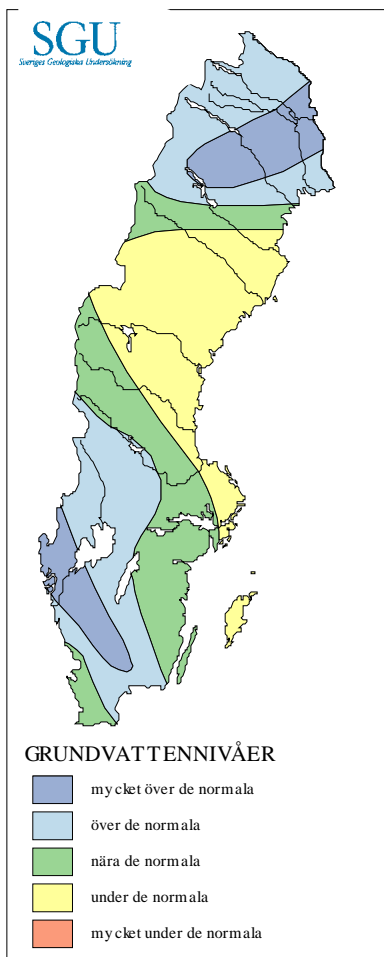

Grundvattensituationen stora magasin

mars 2008

april 2008

maj 2008

B

KSLA konferens:

Förekomst och effekter av bekämpningsmedel i vatten

Konferensen äger rum i Kungliga Skogs- och Lantbruksakademiens lokaler på Drottninggatan 95 B i Stockholm onsdagen den 17 september mellan klockan 9.30 och 16.30. Detta är en uppföljning till konferensen hösten 2001 om Bekämpningsmedel i vatten – vad vet vi om förekomst och effekter.

Konferensen inleds med en historisk belysning av pesticider i samhällsdebatten. Den följs av det europeiska perspektivet kring pesticider som miljöproblem och den nuvarande miljösituationen i Sverige. Bekämpningsmedlens biologiska effekter, verktyg för bedömning av miljörisker och kunskapen om

gränser för skadliga halter kommer också att förmedlas. Verktyg för framtiden presenteras: handlingsprogram för uthållig användning av växtskyddsmedel, lantbruksrådgivningens inriktning och kommunernas arbete inom vattenskyddsområden. Vi avslutar med en paneldebatt kring miljösituationen, åtgärdsstrategier och forskningsbehov.

Inbjudan och detaljprogram kommer så småningom på KSLA:s webbplats <www.ksla.se>.

*Lennart de Maré, lantbruksingenjör
Jordbruksverkets vattenenhet, Alnarp*

Abborren Albert tar masken direkt ur handen

I sjön Kvammarn mellan Vindelälven och Skellefte älv i västra Västerbotten har det rått frivilligt fiskeförbud i några år. Anledningen är att ortsborna vill skydda en tam abborre, som döpts till Albert. Första gången Albert noterades var redan sommaren 2002. Då upptäckte en mamma att en decimeterlång abborre flitigt deltog i hennes sons simövningar. Fisken simmade runt pojken och hängde med honom hela tiden. Pojken började då mata abborren med mask och snart vågade Albert ta masken direkt ur pojkens hand.

Varje år har Albert sedan dykt upp (!) igen till ortsbornas glädje. Från 2002 har han vuxit från ca 10 cm till ca 20–25 cm förra sommaren. Då vägde han närmare ett halvkilo.

I fem år hade ortsborna kontakt med den lekglade abborren trots alla hemska gäddkäftar som säkert dolde sig i sjön. Enligt ryktet hände dock något i höstas, så i år har ingen ännu fått napp i sina kontaktsträvanden med att locka fram abborren Albert med en läcker mask.

Nästa nummer av VATTENSTÄNK

beräknas komma ut måndagen den 22 september. Då har hösten kommit med annorlunda väder, så vi ska berätta mera om **landets enda tillverkare, som har sitt på det torra när vi andra får kämpa i det våta ...**